

कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९

प्रमाणीकरण र नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन

मिति

२०१९।४।१०

संशोधन गर्ने ऐन

१. कर्मचारी सञ्चयकोष (संशोधन) ऐन, २०१९	२०१९।१।२३०
२. नेपाल ऐनहरू संशोधन गर्ने, खारेज गर्ने र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९	२०१९।१।२३०
३. कर्मचारी सञ्चयकोष (दोस्रो संशोधन) ऐन, २०२३	२०२३।४।३१
४. कर्मचारी सञ्चयकोष (तेस्रो संशोधन) ऐन, २०२९	२०२९।६।५
५. कर्मचारी सञ्चयकोष (चौथो संशोधन) ऐन, २०३०	२०३०।५।१५
६. कर्मचारी सञ्चयकोष (पाँचौं संशोधन) ऐन, २०४२	२०४२।६।२३
७. न्याय प्रशासन सुधार (चौथो संशोधन) ऐन, २०४३	२०४३।७।२४
८. कर्मचारी सञ्चयकोष (छैठौं संशोधन) ऐन, २०४७	२०४७।१०।२७
९. कर्मचारी सञ्चयकोष (सातौं संशोधन) ऐन, २०४८	२०४८।१।२३०
१०. कर्मचारी सञ्चयकोष (आठौं संशोधन) ऐन, २०५३	२०५३।९।१७
११. आयकर ऐन, २०५८	२०५८।१।२।१९
१२. लैङ्गिक समानता कायम गर्न केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०६३	२०६३।७।७
⇒ १३. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६	२०६६।१०।७
१४. लैङ्गिक समानता कायम गर्न तथा लैक हिंसा अन्त्य गर्ने सम्बन्धमा केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०७२	२०७२।६।१४
१५. कर्मचारी सञ्चयकोष(नवौं संशोधन) ऐन, २०७३	२०७३।६।१८
१६. नेपालको संविधान अनुकूल बनाउन केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने ऐन, २०७५	२०७५।१।१।१९

२०१९ सालको ऐन नं. १०

⇒ यो ऐन संवत् २०६५ साल जेठ १५ गतेदेखि लागू भएको, प्रशस्ती र अधिराज्य शब्द भिकिएको ।

कर्मचारी सञ्चयकोषको व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : *नेपाल सरकार र संगठित संस्थाका कर्मचारीहरू IIअन्य कर्मचारीहरू र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिहरूको निमित्त सञ्चय कोष, निवृत्तिभरण कोष लगायत अन्य सामाजिक सुरक्षा कोषको व्यवस्था गर्नु वान्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट ■नेपालको संविधानको धारा ९३ अनुसार यो ऐन बनाइबक्सकोछ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यो ऐनको नाम “कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९” रहेको छ ।

(२) ✂ .....

(३) यो दफा तुरुन्तै प्रारम्भ हुनेछ र अरू बाँकी दफाहरू मध्ये सबै वा केही दफा वा उपदफाहरू नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा समय समयमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।●

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा ऐनमा,-

(क) “कोष” भन्नाले दफा ३ अन्तर्गत स्थापना गरिएको कर्मचारी सञ्चयकोष सम्भन्तुपर्छ ।

* (ख) “कर्मचारी” भन्नाले मासिक तलबबाट कोष कट्टी गराउनुपर्ने रकम कट्टा गराई कोषमा दाखिला गराउने निजामती कर्मचारी, सैनिक, प्रहरी, +सशस्त्र प्रहरी, संवैधानिक अङ्ग, †..... र कोषका कर्मचारी तथा शिक्षक सम्भन्तुपर्छ र सो शब्दले √प्रदेशको सरकारी सेवा, स्थानीय सेवाका कर्मचारी वा दफा १२ख. बमोजिम कोषमा रकम जम्मा

* पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

II नवौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

■ नेपाल ऐनहरू संशोधन गर्ने, खारेज गर्ने र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९ द्वारा संशोधित ।

✂ पाँचौँ संशोधनद्वारा भिन्निएको ।

● (क) दफा १३ को उपदफा (१) र १७ को उपदफा (१), (२), (३), (४), (५), (६) र (७) बाहेक अरू दफाहरू २०१९।६।१ देखि प्रारम्भ भएको । (नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित मिति २०१९।५।२९)

(ख) कर्मचारी सञ्चयकोष (चौथो संशोधन) ऐन, २०३० प्रारम्भ भएको मिति २०३०।४।१

(ग) कर्मचारी सञ्चयकोष (आठौँ संशोधन) ऐन, २०५३ प्रारम्भ भएको मिति २०५३।१०।१८ ।

* छैठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

+ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने, ऐन, २०६६ द्वारा थप ।

† गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने, ऐन, २०६६ द्वारा भिन्निएको ।

√ नेपालको संविधान अनुकूल बनाउन केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

गराउने संस्थाका कर्मचारी, मजदूर वा कामदार तथा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिदिएको अन्य वर्गको कर्मचारी समेतलाई जनाउनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस ऐनको प्रयोजनको निमित्त कर्मचारी भन्नाले स्थायी कर्मचारी सम्भन्तु पर्छ ।

⊞(ख१) “स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्ति” भन्नाले निजी रुपमा सञ्चालित व्यवसाय वा रोजगारीबाट आय आर्जन गर्ने इन्जिनियर, चिकित्सक, कानून व्यवसायी, लेखापरीक्षक लगायतका पेशा व्यवसाय गर्ने व्यक्ति वा निजसँग सम्बद्ध कर्मचारी सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले वैदेशिक रोजगारमा संलग्न व्यक्ति, अस्थायी वा सेवा करारमा कार्यरत व्यक्ति, घरेलु कामदार, कृषक, असङ्गठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक, चिया बगानका श्रमिक तथा सहकारी संघ संस्थामा कार्यरत कर्मचारी समेतलाई जनाउँछ ।

(ग) “समिति” भन्नाले दफा ४ अन्तर्गत गठन गरिएको कर्मचारी सञ्चयकोष सन्चालक समिति सम्भन्तुपर्छ ।

⊕(ग१) “अध्यक्ष” भन्नाले समितिको अध्यक्ष सम्भन्तु पर्छ ।

⊕(ग२) “संचालक” भन्नाले समितिको सदस्य सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले अध्यक्ष तथा प्रशासक समेतलाई जनाउनेछ ।

⊕(ग३) “प्रशासक” भन्नाले दफा ६क. बमोजिम नियुक्त कोषको प्रशासक सम्भन्तु पर्छ ।

(घ) “ऋणपत्र” भन्नाले राष्ट्र ऋण ऐन, २०५९ अन्तर्गत नेपाल सरकारले निष्काशन गरेको ऋण सम्भन्तु पर्छ र यो शब्दले विदेशी सरकारको ऋणपत्र समेतलाई जनाउँछ ।

(ङ) .....

(च) .....

(छ) .....

⊞ नवौं संशोधनद्वारा थप ।

⊕ छैठौं संशोधनद्वारा थप ।

⊞ दोस्रो संशोधनद्वारा खारेज ।

- (ज) .....
- (झ) .....
- (ञ) “डिवेन्चर” भन्नाले कम्पनीले आफ्नो जायजैथा धितो वा जमानत राखी लिएको ऋणको तमसुक सम्भन्नु पर्छ ।
- (ट) .....
- (ठ) .....
- * (ड) “तलब” भन्नाले सेवाको शर्त बमोजिम कर्मचारीले सेवा प्रदान गरे बापत पदाधिकार रहेको पदको प्रचलित स्केल बमोजिम पाउने तलबलाई मात्र सम्भन्नु पर्छ ।
- ✕ (ढ) “कार्यालय” भन्नाले कर्मचारीको तलबबाट कोष रकम कट्टी गरी कोषले तोकेको खातामा जम्मा गर्ने दायित्व भएको कार्यालय * वा संस्था सम्भन्नु पर्छ ।
- ⊕ (ढ१) “संस्था” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम संस्थाको रूपमा स्थापना भएको बैंक, वित्तिय संस्था, कम्पनी, फर्म उद्योग वा त्यस्तै अन्य सरकारी वा गैर सरकारी संस्था सम्भन्नु पर्छ ।
 र सो शब्दले नेपालस्थित कूटनीतिक नियोग र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थालाई समेत जनाउँछ ।
- ✕ (ण) “तोकिएको” वा “तोकिएबमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।
- ✕ (त) “कोषले तोकेको” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत कोषले बनाएको विनियम वा कोषको सूचनामा तोकेको सम्भन्नुपर्छ ।

✕ पाँचौँ संशोधनद्वारा थप
* तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
⊕ छैटौँ संशोधनद्वारा थप ।
 आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

परिच्छेद-२

स्थापना, गठन र व्यवस्था

३. कोषको स्थापना: (१) कर्मचारी सञ्चयकोष नामको एक कोष स्थापना गरिनेछ । कोषमा निम्नलिखित रकमहरू रहनेछन् र यो ऐन वा यस अन्तर्गत बनेका नियमहरू बमोजिम गर्नुपर्ने सबै काम काजको निमित्त कोषबाट खर्च बेहोरिनेछ :-

- (क) कोषको आर्थिक सहायताको निमित्त नेपाल सरकार वा अन्य व्यक्तिले दिएका सबै रकमहरू,
- (ख) यो ऐन बमोजिम कर्मचारीहरूको तलबबाट कट्टा गरिएको ✕र त्यसमा कार्यालयबाट थपी जम्मा गरिएको सबै रकमहरू,
- (ग) कोषको रकमबाट ब्याज र लाभको रूपमा उठेको सबै रकमहरू,
- (घ) यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि नेपाल सरकारले सन्चालन गरेको निजामती प्रभिडेण्ट फण्ड, सैनिक द्रव्यकोष र कर्मचारीको सञ्चयकोमा भएको सबै रकमहरू, र
- (ङ) कोषलाई प्राप्त भएका सबै रकमहरू ।

•(२) कोषको सबै रकम नेपाल राष्ट्र बैंक वा समितिले तोकेको अन्य कुनै बैंकमा राखिनेछ ।

तर, त्यस्तो कुनै बैंक नभएको ठाउँमा कोषको रकम माल अड्डा वा कोष तथा तहसिल कार्यालयमा राखिनेछ ।

(३) कोष अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक ◇स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ । कोषले आफ्नो नामबाट नालेश उजूर गर्न र निज उपर सोही नामबाट नालेश उजूर लाग्न सक्नेछ ।

✕ पाँचौं संशोधनद्वारा थप ।
• तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
◇ पाँचौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

(४) यो ऐन र यस अन्तर्गत बनेको नियमहरूको अधीनमा रही कोषले चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, राख्न, नामसारी गर्न, ^५बिक्री तथा सट्टापट्टा गर्न र यो ऐनको उद्देश्य पूर्तिका लागि आवश्यक भएका अरू सबै काम गर्न सक्नेछ ।

(५) कोषको प्रधान कार्यालय [॥]काठमाडौं उपत्यकाभित्र रहनेछ, र कोषको काम सुचारू रूपले चलाउन कोषले चाहेको बखत नेपालका अन्य क्षेत्रहरूमा शाखा उपशाखाहरू खोल्न सक्नेछ ।

*४. **समितिको गठन** : (१) कोषमा कम्तीमा सात जना संचालकहरू भएको एउटा संचालक समिति रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका संचालकहरू रहनेछन्:-

(क)	नेपाल सरकारबाट नियुक्त व्यक्ति	- अध्यक्ष
(ख)	नेपाल सरकारको विभिन्न सेवाबाट नेपाल सरकारले मनोनीत गरे तीनजना	- संचालक
(ग)	बैंक, वित्तीय संस्था तथा अन्य संगठित संस्थाहरूबाट नेपाल सरकारले मनोनीत गरेका दुईजना	- संचालक
(घ)	कोषको प्रशासक	- संचालक

(३) उपदफा (२) को (ख) र (ग) बमोजिम नेपाल सरकारले संचालकहरू मनोनीत गर्दा नेपाल सरकारको विभिन्न सेवा बैंक, वित्तीय संस्था एवं विभिन्न संगठित संस्थाहरूबाट पालैसंग प्रतिनिधित्व हुने गरी संचालकहरूको मनोनयन गर्नु पर्नेछ ।

(४) प्रशासक बाहेक अन्य संचालकहरूको कार्यावधि तीन वर्षको हुनेछ, र अवधि समाप्त भएपछि निजहरू पुनः एक पटकसम्मको लागि नियुक्त वा मनोनीत हुन सक्नेछन् ।

(५) कार्यावधि पूरा नहुँदै कुनै संचालकको पद रिक्त हुन आएमा बाँकी अवधिको लागि सो पद पहिले जुन प्रक्रियाबाट पूर्ति गरिएको हो सोही प्रक्रियाबाट पूर्ति गरिनेछ ।

^५ नवौं संशोधनद्वारा थप ।
[॥] नवौं संशोधनद्वारा संशोधित ।
* छैठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि उपदफा (२) बमोजिम नियुक्त वा मनोनीत संचालकहरूलाई नेपाल सरकारले जुनसुकै बखत हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

(७) संचालकहरूले समितिको बैठकमा भाग लिए वापत पाउने बैठक भत्ता नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(८) समितिले तोकिएको कोषको अधिकृत कर्मचारीले समितिको सचिव भई काम गर्नेछ ।

*५. संचालकको अयोग्यता: देहायको व्यक्ति समितिको संचालक हुन अयोग्य मानिनेछ :-

- (क) टाट उल्टेको,
- (ख) बहुलाएको,
- (ग) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट दोषी ठहरी ६ महीनाको कैदको सजाय पाएको,
- (घ) दफा २८ बमोजिम कोषसंग ठेक्का पट्टा लिएको वा त्यस्तो ठेक्का पट्टा लिएको वा त्यस्तो ठेक्का पट्टामा साभेदार भएको,
- * (ङ) नेपाल सरकारको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी वा संगठित संस्थाको दशौं तह वा सो सरहको तह भन्दा तल्लो तहका पदमा कार्यरत कर्मचारी, वा
- (च) दफा २९ अन्तर्गत सजाय पाएको ।

*६. खाली खाल्ला खाली स्थानको पूर्ति : (१) कुनै संचालक देहायको अवस्थामा आफ्नो पदबाट हट्नेछ:-

- (क) लिखित राजीनामा पेश गरी नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भएमा,
- (ख) कारण खुलाई समितिलाई सूचना नदिई लगातार तीन पटक सम्म समितिको बैठकमा उपस्थित नभएमा र यस्तो अनुपस्थितीको कारण नेपाल सरकारको विचारमा मनासिब नलागेमा,

* तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

* छैठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

- * (ग) दफा ४ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) र (ग) बमोजिम मनोनीत संचालकहरू सम्बन्धित निकाय वा संस्थामा कार्यरत नरहेमा,
- (घ) कार्यावधि पूरा नहुँदै निजको ठाउँमा नेपाल सरकारले अर्को व्यक्ति नियुक्त गरेमा, वा
- (ङ) दफा ५ मा उल्लिखित कुनै अयोग्यताको अवस्थामा परेमा ।

(२) बिरामी परेको वा बिदामा बसेको वा अन्य कुनै कारणबाट केही समयको लागि अध्यक्ष वा कुनै संचालकले समितिको काम चलाउन नसक्ने भएमा सो समयको लागि काम चलाउन निजको ठाउँमा नेपाल सरकारले अर्को व्यक्तिलाई अस्थायी नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।

*६क. **प्रशासकको नियुक्ति** : [॥](१) नेपाल सरकारले कोषको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा दैनिक कार्य संचालन गर्नको लागि कम्तीमा नेपाल सरकारको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, कोष वा संस्थाको अधिकृत प्रथम श्रेणी वा दशौं तह वा सो सरहको पदमा कार्यरत कुनै एकजना संचयकर्ता कर्मचारीलाई प्रशासकको पदमा नियुक्त गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त प्रशासकको कार्यावधि पाँच वर्षको हुनेछ र निज नेपाल सरकारको इच्छा अनुसार आफ्नो पदमा बहाल रहनेछ ।

(३) प्रशासकले पाउने पारिश्रमिक, सुविधा, तथा सेवाका अन्य शर्तहरू नेपाल सरकारले तोकिएका बमोजिम हुनेछ ।

७. **व्यवस्था** : (१) *समितिको राय बुझी नेपाल सरकारले राष्ट्रहितको लागि आवश्यक ठहर्‍याएको निर्देश समय समयमा कोषलाई दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) अन्तर्गत दिइएको निर्देशहरूको अनुशरण गरी कोषको संचालन गर्ने र यस ऐन अन्तर्गत कोषले गर्नुपर्ने सबै कार्य सम्पादन गर्ने कार्यभार समितिको हुनेछ ।

(३) समितिले यो ऐन अन्तर्गत आफूले पाएको अख्तियार आवश्यकता अनुसार प्रशासन वा कुनै उपसमितिलाई सुम्पन सक्नेछ । कोषको काम सुचारू रूपले चलाउन प्रशासकले आफूले

---

* छैटौं संशोधनद्वारा संशोधित ।
[॥] आठौं संशोधनद्वारा संशोधित
 आठौं संशोधनद्वारा थप ।

पाएका कामको अख्तियारी आफ्नो जवाफदेहीमा कोषका आफू मातहतका अधिकारी र कर्मचारीलाई सुम्पन सक्नेछ ।

*८. समितिको बैठक : (१) अध्यक्षले तोकेको मिति, स्थान र समयमा समितिको बैठक बस्नेछ ।

(२) समितिको बैठक वर्षमा कम्तीमा ६ पटक बस्नेछ र दुई बैठकको बीचको अवधि तीन महीना भन्दा बढी हुने छैन ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि छलफल गर्न खोजिएका विषय-सूची सहित कम्तीमा तीन जना संचालकले लिखित अनुरोध गरेमा अध्यक्षले र अध्यक्षको अनुपस्थितिमा प्रशासकले सात दिनभित्र समितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

(४) कम्तीमा आधाभन्दा बढी संचालकहरू उपस्थित नभई समितिको बैठक बस्ने छैन ।

(५) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ । निजको अनुपस्थितिमा संचालकहरूले आफू मध्यबाट छानेका संचालकले समितिको बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(६) समितिको बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।

(७) समितिको बैठकमा उपस्थित संचालकहरू, छलफलका विषय र तत्सम्बन्धमा भएको निर्णयको विवरण छुट्टै किताबमा लेखी राख्नु पर्नेछ ।

(८) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

९. समितिलाई मुलतबी राख्ने नेपाल सरकारको अख्तियार : यो ऐन बमोजिम गर्नु पर्ने काम गर्न असमर्थ ठहराएमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी समितिलाई मुलतबी राखी त्यसको ठाउँमा यो ऐन बमोजिम समितिको काम संचालन गर्न कुनै व्यक्ति वा संस्थालाई मुकरर गर्न सक्नेछ र त्यस्ता व्यक्ति वा संस्थाले यो ऐन र यस अन्तर्गत बनेका नियमहरू अन्तर्गत गरेको सबै काम कारबाई यो ऐन बमोजिम समितिले गरे सरह मान्यता दिइनेछ ।

१०. * .....

* छैठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

* छैठौं संशोधनद्वारा खारेज ।

११. नेपाल सरकार र कोषको सम्बन्ध : यो ऐन बमोजिम कोषले नेपाल सरकारको राय वा स्वीकृति लिनुपर्ने कुरामा वा नेपाल सरकारमा पेश गर्नु पर्ने कुरामा नेपाल सरकारसंग लेखापढी गर्दा ^{II}अर्थ मन्त्रालय मार्फत गर्नुपर्छ ।

११क. कोषको अनुगमन तथा निरीक्षण : (१) अर्थ मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार कोषको काम कारवाहीको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्नेछ ।

(२) अनुगमन तथा निरीक्षण सम्बन्धी अन्य व्यवस्था अर्थ मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-३

काम कारबाई

*१२. अनिवार्य रूपले कर्मचारीहरूको तलबबाट रूपैया कट्टा गरी कोषमा जम्मा गर्ने : * (१) प्रत्येक कार्यालयले कर्मचारीको मासिक तलबबाट दश प्रतिशतमा नघट्ने गरी तोकिए बमोजिमका दरले कोष रकम कट्टा गरी सो रकमको तोकिए बमोजिमको प्रतिशतले हुने रकम समेत थप गरी कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(२) कोष कट्टाको रकम अनिवार्य रूपले काटिनेछ । त्यसको लागि सम्बन्धित कर्मचारीको स्वीकृति लिनुपर्ने छैन ।

◇ (३) कर्मचारीको कोष कट्टा र त्यसमा थप हुने रकम निजको तलब दिने कार्यालयको नियम अनुसार हुनेछ ।

(४) कुनै कर्मचारी निलम्बन भएमा निलम्बित रहेको अवधिभर निजको कोष कट्टा गरिने छैन । तर लागेको अभियोग प्रमाणित नभै निज कर्मचारीको निलम्बन फुकुवा भएमा निजले पाउने सो निलम्बित रहेको अवधिको तलबबाट समानुपातिक रकम कट्टा गरी [✕]त्यसमा थप हुने रकम समेत थपी एक मुष्ट कोषमा दाखिल गरिनेछ ।

(५) कुनै कर्मचारी बेतलबी वा आधा तलबी विदामा रहेको अवधिमा देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) बेतलबी अवस्थामा कोष कट्टा गरिने छैन ।

II नवौं संशोधनद्वारा संशोधित ।
□ नवौं संशोधनद्वारा थप ।
• तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
* छैटौं संशोधनद्वारा संशोधित ।
◇ पाँचौं संशोधनद्वारा संशोधित ।
✕ पाँचौं संशोधनद्वारा थप ।

(ख) आधा तलबी अवस्थामा • उपदफा (१) मा तोकिएको दरले पचास प्रतिशत कोष कट्टी गरीनेछ ।

◇(६) उपदफा (१) बमोजिम प्रत्येक कार्यालय प्रमुखले आफ्नो कार्यालयका कर्मचारीको तलबबाट नियमित रूपले कोष कट्टी गरी सो रकममा पाउने थप रकम समेत समावेश गरी विवरण सहित कोषले तोकेको अवधिभित्र कोषले तोकेको कार्यालयमा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

✕(७) उपदफा (१) बमोजिम थप दिने रकमको अतिरिक्त कार्यालयले कर्मचारीको नाउँमा जम्मा हुने गरी अरू रकम समेत कोषमा दाखिल गर्न यो ऐनले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

१२क. ∅ .....

⊕१२ख. संस्थाका कर्मचारीहरूको कोष कट्टी: (१) II सङ्गठित संस्थाले आफ्नो कर्मचारीहरूको मासिक तलबबाट दफा १२ बमोजिम कोष रकम कट्टी गरी कोषमा जम्मा गराउन सक्नेछ ।

(२) नेपाल सरकारले उपयुक्त ठानेमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी कुनै संस्थालाई नियमित रूपमा मासिक तलब प्राप्त गर्ने कर्मचारीहरूको मासिक तलबबाट उपदफा (१) बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गराउन आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) यो दफा अन्तर्गत कोष रकम कट्टी भएका कर्मचारीहरूको हकमा दफा १२ को सम्पूर्ण व्यवस्था लागू हुनेछ ।

(४) यो दफा अन्तर्गत कोष रकम कट्टी गरी कोषमा रकम जम्मा गर्ने संस्था विघटन वा खारेज भएमा त्यस्तो संस्थाका कर्मचारी यो ऐनको प्रयोजनको निमित्त सेवाबाट हटेका मानिने छन् ।

(५) यो दफा प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि कुनै संगठित संस्थाले दफा १६ बमोजिम कोषमा जम्मा गराएको कोष कट्टी रकम उपदफा (१) बमोजिम नै जम्मा गराएको मानिनेछ ।

-
- चौथो संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ◇ पाँचौं संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ✕ पाँचौं संशोधनद्वारा थप ।
  - ∅ आठौं संशोधनद्वारा खारेज ।
  - ⊕ छैठौं संशोधनद्वारा थप ।
  - II नवौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

१२२. स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिले कोषमा रकम जम्मा गर्न सक्ने : (१) स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिले तोकिए बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कोषमा जम्मा रहेको रकमको सङ्कलन तथा भुक्तानी सम्बन्धी प्रक्रिया र कोषबाट पाउने सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१२३. कोषमा रूपैयाँ जम्मा हुन आएपछि कोषले गर्ने काम: ११(१) दफा १२, १२ख. र १२ग. बमोजिम कोषमा रूपैयाँ जम्मा हुन आएपछि प्रत्येक कर्मचारी र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिको नामबाट जम्मा हुन आएको रकम सो कर्मचारी र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिको नामको खातामा जम्मा गरिनेछ ।

(२) कोषले प्रत्येक वर्ष साल तमाम भएपछि कर्मचारीको तलबबाट महीना महीनामा कट्टी भएको रकम कार्यालयबाट थप भएको रकम र अन्य कट्टी वा थप भएको रकम तथा त्यसरी जम्मा हुँदै आएको रकममा पाएको ब्याज समेत खुलाई समर्थन पत्र वा वार्षिक विवरण कर्मचारीलाई दिनेछ ।

(२क) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिको हकमा तत्सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) कोषले प्रत्येक कर्मचारी र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिलाई परिचयपत्र दिनेछ ।

(४) उपदफा (२) र (३) बमोजिम परिचयपत्र .....दिँदा वा त्यस्तो परिचय पत्र .....हराए, च्यातिए वा धर्मिलिएमा अर्को परिचयपत्र ..... दिँदा कोषले त्यसको दस्तुर तोकिदिन सक्नेछ ।

१२४. रकम भिक्न सक्ने : ११(१) कम्तीमा पाँच वर्षसम्म लगातार कोष कट्टी रकम कोषमा जम्मा गर्ने कर्मचारीले आर्थिक वर्षको शुरूसम्ममा निजको नाममा कोष कट्टी भई जम्मा भएको कूल रकमको साठी प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कोषबाट रकम भिक्न सक्नेछ ।

-
- ☐ नवौँ संशोधनद्वारा थप ।
  - तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - II नवौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ◇ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ☐ नवौँ संशोधनद्वारा थप ।
  - ✕ पाँचौँ संशोधनद्वारा भिक्तिएको ।
  - * छैठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ⌘ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

(२) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि उपदफा (१) बमोजिम बाहेक कुनै कर्मचारीले निज सेवामा बहाल रहेसम्म कोषबाट रकम भिक्त गर्न सक्ने छैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कुनै कर्मचारीले एक पटक रकम भिकेपछि त्यसरी रकम भिकेको मितिले दुई वर्ष पूरा नभई पुनः रकम भिक्त गर्न सकिने छैन ।

⊕१४क. हिसाब मिलान गरिने : (१) कुनै कर्मचारीले यो दफा प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि कोषबाट सापटी लिई सकेको रहेछ भने निजले लिएको सापटी मध्ये तिर्न बाँकी साँवा ब्याज रकम निजको नाममा संचित रहेको कोष कट्टी रकमबाट कट्टी गरी हिसाब मिलान गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हिसाब मिलान गरिएकोमा त्यस्तो कर्मचारीले पुनः कोषबाट रकम भिक्त चाहेमा दफा १४ को उपदफा (१) बमोजिमको रकममा अघि भिकिसकेको रकम कट्टी गरी बाँकी रकम मात्र दिईनेछ ।

तर कोषबाट रकम भिकेको वा सापटी लिएको मितिले दुई वर्ष पूरा नभई निजले पुनः रकम भिक्त गर्न सक्ने छैन ।

(३) कोषबाट घर सापटी लिएको कर्मचारीले कोष कट्टी रकमबाट हिसाब मिलान गर्न चाहेमा उपदफा (१) बमोजिम हिसाब मिलान गर्न सक्नेछ ।

⊕१४ख. कोषबाट भिकेको रकम फिर्ता गर्न सकिने: दफा १४ बमोजिम भिकेको रकम कर्मचारीले एकै पटक वा पटक पटक गरी कोषमा फिर्ता जम्मा गराउन सक्नेछ । त्यसरी जम्मा हुन आएको रकममा दफा १५ बमोजिम ब्याज र मुनाफा प्रदान गरिनेछ ।

*१५. ब्याज र मुनाफा दिने : (१) कर्मचारीको नाममा जम्मा भएको रकममा कोषले उपदफा (२) बमोजिम समय समयमा निर्धारण गरेको दरले ब्याज दिनेछ ।

(२) कोषले ब्याजको दर निर्धारण गर्दा आफू जिम्मा रहेको कूल रकम, त्यस मध्येबाट भएको लगानीको कूल रकम, त्यसबाट प्राप्त हुने लाभांश वा ब्याजको कूल रकम र प्रशासनिक खर्च समेतलाई ध्यानमा राखि औचित्यको आधारमा गर्नेछ ।

⊕(३) .....

⊕ छैटौँ संशोधनद्वारा थप ।
* तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
✕ पाँचौँ संशोधनद्वारा थप ।
छैटौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।

(४) प्रत्येक आर्थिक साल तमामको दिन कोषको पूँजी र दायित्व बजार भाउले मूल्यांकन गर्दा वार्षिक ३ प्रतिशत ब्याज दिन नपुग्ने भएमा त्यस्तो ब्याज दिन नपुग रकम जति नेपाल सरकारको संचित कोष प्रति व्यय भार हुनेछ ।

◇(५) जुनसुकै कारणले कर्मचारीको सेवा टुटे पनि निजको नाममा कोषमा संचित रहेको रकम कोषबाट नभिकेसम्म कोषले सो रकममा ब्याज दिनेछ ।

* (६) कोषको लेखा परिक्षण भई सकेको वार्षिक हिसाबमा मुनाफा रहेको रकमबाट दफा २५ बमोजिम रकम छुट्याई बाँकी रहेको मुनाफा रकमलाई मुनाफा निर्धारण भएको आर्थिक वर्षको शुरूसम्ममा संचयकर्ताको नाममा जम्मा रहेको रकममा समितिले तोकेको दर र प्रक्रिया बमोजिम संचयकर्ताहरूमा मुनाफा बाँडफाँड गरी निश्चित भएको रकम निजहरूको खातामा जम्मा गरिनेछ ।

(७) × .....

१५क. कोष कट्टा रकम फिर्ता पाउने : †(१) कर्मचारीको खातामा जम्मा रहेको साँवा ब्याज समेतको सम्पूर्ण रकम जुनसुकै कारणले सेवाबाट हटे पनि निजले तुरुन्त एकमुष्ट फिर्ता पाउनेछ । त्यस्तो कर्मचारीको मृत्यु भैसकेको भए निजले इच्छाएको व्यक्तिले इच्छाए बमोजिमको रकम पाउनेछ र निजले कसैलाई इच्छाएको नभएमा वा इच्छाएको व्यक्तिको पनि इच्छाउने व्यक्तिको मृत्यु हुनु भन्दा पहिले नै मृत्यु भैसकेको रहेछ भने सो रकम अपुताली सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिमको हकवालाले पाउनेछ ।

⊕(१क) उपदफा (१) को प्रयोजनको निमित्त कर्मचारीले कुनै पनि व्यक्तिलाई इच्छाउन सक्नेछ । यसरी कर्मचारीले कुनै व्यक्तिलाई इच्छाउँदा इच्छाउने तरिका कोषले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(२) कर्मचारीले इच्छाएको व्यक्तिको मृत्यु भएमा वा निजको मृत्यु नभएपनि कर्मचारीले चाहेमा निजको सट्टा अर्को व्यक्तिलाई इच्छाउन वा इच्छाएको बेहोरामा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

◇ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

* छैठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

× सातौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।

• तेस्रो संशोधनद्वारा थप ।

† लैङ्गिक समानता कायम गर्न तथा लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्ने सम्बन्धमा केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०७२द्वारा संशोधन ।

⊕ छैठौँ संशोधनद्वारा थप ।

(३) कर्मचारीको सेवा टुटेपछि निजले सेवा टुटेको मितिले तीन वर्षसम्म पनि कोषको रकम फिर्ता लिन नआएमा वा सो फिर्ता लिने सम्बन्धमा कुनै सूचना कोषलाई नदिएमा निजको कोषको रकम निजले इच्छाएको व्यक्तिले पाउने छ । इच्छाएको व्यक्तिले पनि सो रकम निजले पाउन सक्ने मितिले २ वर्ष ९ महिनासम्म लिन नआएमा कोषले सर्वसाधारणको जनाकारीमा आउने गरी सूचना निकाल्ने व्यवस्था गर्नेछ । [◇]सूचना निस्केको तीन महिनाभित्र पनि इच्छाएको व्यक्तिले लिन नआएमा [†]सो रकम अपुताली सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिमको हकवालाले पाउनेछ ।

✕(३क) दफा १५ को उपदफा (५) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि संचित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको शुरू मितिले ६ वर्ष सम्ममा पनि त्यस्तो रकम फिर्ता पाउने हक पुगेको व्यक्तिले फिर्ता लिन नआएमा सो रकम छुट्टै खातामा जम्मा गरिनेछ, र त्यसरी छुट्टै खातामा जम्मा गरी सकेपछि सो रकममा ब्याज दिइनेछैन ।

(४) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कर्मचारीले कोषबाट लिएको साँवा ब्याजको भुक्तानी गर्न बाँकी रकम [#]..... कोषले कटाई लिनेछ ।

१५ख. कर्मचारीको स्थिति बारे कोषलाई सूचना गर्ने : (१) कर्मचारीको नयाँ नियुक्ति, सरूवा वा बढुवा भएमा त्यस्तो नयाँ नियुक्ति सरूवा वा बढुवाको पूर्जा दिने कार्यालयले कोषलाई सो कुराको सूचना तुरुन्त गर्नु पर्नेछ ।

(२) कुनै कर्मचारी उमेरको हदबाट अवकाश पाउने भएमा अवकाश पाउने छ महिना अगावै कर्मचारीको अवकाश पाउने मिति खुलाई ^{*}सम्बन्धित कार्यालय वा किताबखानाले कोषलाई सूचना गर्नु पर्नेछ ।

(३) कर्मचारीले अवकाश पाएमा वा अन्य कुनै किसिमले निजको सेवा टुटेमा कर्मचारीको कोष कट्टी रकम फिर्ता गर्नको लागि कर्मचारीले अवकाश पाएको वा निजको सेवा टुटेको मिति समेत खुलाई साबिक कार्यालयले कोषलाई सूचना गर्नु पर्नेछ ।

◇ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

† लैङ्गिक समानता कायम गर्न तथा लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्ने सम्बन्धमा केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०७२द्वारा संशोधन ।

✕ पाँचौँ संशोधनद्वारा थप ।

छैठौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।

• तेस्रो संशोधनद्वारा थप ।

* छैठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

१६. *.....

१७. **पूँजी सार्ने:** (१) यो ऐन प्रारम्भ हुनु भन्दा अधिल्लो मितिसम्म नेपाल सरकारले संचालन गरेको निजामती प्रभिडेण्ट फण्ड, सैनिक द्रव्यकोष र कर्मचारीको संचयकोषको पूँजी र दायित्व यो ऐन प्रारम्भ भएपछि कोषमा सरेको मानिनेछ । नेपाल सरकारले उक्त कोषहरूको पूँजी र दायित्व सम्बन्धी सेस्ता कागजात र यो ऐन अन्तर्गत संचालन गर्ने काम यो ऐन प्रारम्भ भएको ६ महिनाभित्र कोषलाई बुझाई दिनेछ र कोषले यसरी पूँजी, दायित्व र सम्बन्धित सेस्ता कागजातहरू बुझिसकेपछि यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि कर्मचारीहरूको नाउँमा जम्मा भैराखेको रूपैया कोषमा जम्मा भएको मानिनेछ र यो ऐन अन्तर्गत सो रूपैयाँको संचालन हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कोषले पूँजी र दायित्व बुझिलिनु पर्दा निजामती प्रभिडेण्ट फण्ड, सैनिक द्रव्यकोष र कर्मचारीको संचयकोषबाट लगानी भएको पूँजी मध्ये साँवा, ब्याज वा दुवैको केही वा पूरा उठ्न नसक्ने भन्ने कोषले ठहराएमा सो पूँजी र लगानीका हकमा कोषले मूल्याकन गरेको मोलले मात्र कोषले त्यस्तो पूँजी लगानी बुझलिएको मानिनेछ । त्यस्तो पूँजी लगानी कोषले बुझलिए पनि सो पूँजी लगानीमा नपुग हुन आएको रूपैयाँ जति [√]संघीय संचित कोषबाट प्राप्त हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम कम मोल वा नउठ्ने भन्ने ठहराएको पूँजी लगानी बुझी लिनु अगावै नेपाल सरकारलाई त्यस्तो पूँजी लगानीको यथार्थ विवरण अवस्था बजार भाउले मूल्याङ्कन गरी कोषले प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्छ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि त्यस्तो पूँजी लगानीको रूपैयाँ कोषलाई [√]संघीय संचित कोषबाट तुरून्त प्राप्त हुने गरी त्यस्तो पूँजी लगानी नेपाल सरकारले लिने गरी ३ महिनाभित्र कोषलाई निर्देश पठाउन सक्नेछ । त्यस्तो निर्देशको अनुसरण कोषले गर्नुपर्छ ।

१८. **कोषको सुरक्षा:** प्रचलित नेपाल कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायमा लेखिएकोमा देहाय बमोजिम हुनेछ :-

* छैठौँ संशोधनद्वारा खारेज ।

√ नेपालको संविधान अनुकूल बनाउन केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

(क) कोषमा कर्मचारीको नाउँमा जम्मा रहेको रूपैयाँमा कर्मचारीको अंशियारहरू कसैको अंश बापत हक लाग्ने छैन । अंश बण्डा गर्न पनि निजलाई कर लाग्ने छैन । अदालतको फौसला भएपनि कर्मचारीको कोषमा जम्मा रहेको रूपैयाँमा साहु महाजनको दावा पुग्ने छैन । नेपाल कानून अन्तर्गत सर्वस्व जायजात हुने लगायत कुनै कसूरमा कोषमा रहेको कर्मचारीको रूपैयाँ हरण हुने छैन । सरकारी रकम कलम बाँकी लिन पर्नेमा समेत सो रूपैयाँ कट्टी वा हरण गरिने छैन ।

(ख) कर्मचारीको नाउँमा कोषमा जम्मा रहेको रूपैयाँमा र कोषको मुनाफामा र कोषबाट कर्मचारीले आफ्नो नाउँमा जम्मा भएको रूपैयाँ प्राप्त गरेपछि सो प्राप्त गरेको रूपैयाँमा आयकर बाहेक कुनै किसिमको कर लाग्ने छैन ।

(ग) कुनै कम्पनीमा कोषको कुनै रकम लगानी वा ऋणमा गैराखेकोमा सो कम्पनी विघटन भै त्यसको जायजेथा वितरण हुँदा कोषको लगानी, त्यस बापतको लाभांश र ऋणको असूल उपर हुन बाँकी रकम बापत त्यस्तो कम्पनीको जायजेथा उपर कोषको सबैभन्दा पहिलो हक रहनेछ । अरू कुनै व्यक्तिबाट कोषको कुनै रकम लिनु बाँकी भएकोमा पनि त्यस्तो व्यक्तिको जायजेथा साहुहरूको दामासाहीमा परेमा निजको जायजेथा उपर कोषको लिनुपर्ने रकम बापत सबै भन्दा पहिलो हक रहनेछ । कोषको त्यसरी लिनुपर्ने बाँकी रकम असूल उपर भैसकेपछि मात्र बाँकी रहन आएको त्यस्तो कम्पनी वा व्यक्तिको जायजेथामा अरू व्यक्तिहरूको हक लाग्नेछ ।

तर दफा १९ को खण्ड (ग२) बमोजिम कोषले सह वित्तीयकरणको आधारमा दिएको कर्जाको सम्बन्धमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

(घ) कुनै उद्योग धन्दा वा संगठित संस्था वा कर्मचारीले लिखत अनुसार कोषलाई बुझाउनु पर्ने सापटी, पेशकी, ऋण वा ब्याजको रकम समयमा नबुझाएमा सो समय नाघेको पैंतीस दिन पछि त्यस्तो उद्योग धन्दा वा संगठित संस्था वा कर्मचारीले कोषलाई धितो लेखिदिएको वा जेथा जमानीमा लेखिएको घर जग्गा वा अन्य कुनै पनि सम्पत्ति कोषले आफैँ कब्जा गरी लिलाम बिक्री गरी कोषको रकम असूल उपर गर्न सक्नेछ । लिलाम

- आयकर ऐन, २०५८ द्वारा संशोधित ।
- ☑ आठौँ संशोधनद्वारा थप ।
- ▲ तेस्रो संशोधनद्वारा थप ।
- ◇ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
- ✕ पाँचौँ संशोधनद्वारा थप ।

बिक्री हुँदा कसैले नसकारेमा कोषले उक्त सम्पत्तिको स्वामित्व आफूमा लिन सक्नेछ । यस्तो स्थितिमा त्यस्तो सम्पत्तिको लगत राख्ने वा मालपोत असूल गर्ने सरकारी कार्यालयहरूले कोषको जनाउ बमोजिम आफ्नो कार्यालयमा रहेको सेस्तामा तदनुसार नामसारी दाखिल खारेज आदि जो गर्नुपर्ने कारवाही कुनै दस्तुर नलिई गरिदिनु पर्छ ।

- (ड) खण्ड (घ) वा दफा १९क. बमोजिमको कोषले धितो वा जेथा जमानी लेखाई लिएपछि ऋणीले त्यस्तो सम्पत्ति अरू कसैलाई धितो वा भोगबन्धकी दिन वा कुनै किसिमले हक छाडी दिन पाउने छैन र सो सम्पत्ति रोक्का राख्न कोषबाट लेखी आएमा राजिष्ट्रेशन पास गर्ने कार्यालयले रोक्का राख्ने गर्नु पर्छ ।
- ◇(च) कोषले लिने र दिने ब्याजदर कोषले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (छ) कोषले कुनै उद्योग धन्दा, संगठित संस्था र कर्मचारीलाई अचल सम्पत्तिको धितोमा ऋण वा सापटी दिँदा पाँच वर्षभन्दा बढीको भाखा राख्न सक्नेछ ।
- ◇(ज) कोषले कर्मचारीलाई धितो वा जेथा जमानीमा ऋण दिँदा ऋण दिनु अघि ऋणलाई खाम्ने गरी नेपालको कुनै ठाउँको धितो जमानत आफ्नो सुरक्षणमा रहेको कुरो निश्चित भएपछि मात्र ऋण दिनेछ । यसरी धितो जेथा जमानीमा राखेको सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गर्ने तरीका कोषले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- ✕(झ) कोषले दिएको ऋण वा सापटीको साँवा ब्याजको रकम किस्ता कबुलियतनामाको शर्तका म्यादभित्र चुक्ता नभई धितो वा जेथा जमानी राखेको सम्पत्ती कब्जा गरी लिलाम बिक्री गर्नु परेमा कोषले कम्तीमा पैतीस दिनको म्याद दिई स्थानीय पत्रपत्रिकामा सूचना प्रकाशित गरी सो म्याद समाप्त भएपछि त्यस्तो सम्पत्ति कब्जा गरी लिलाम बिक्री गर्न सक्नेछ ।

✕

.....

• तेस्रो संशोधनद्वारा थप ।
◇ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
✕ पाँचौँ संशोधनद्वारा थप ।
✕ नवौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।

८१८क. कोषलाई छुट र सुविधा : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कोषलाई देहायको छुट र सुविधा प्राप्त हुनेछ :-

- (क) कोषले दिने कर्जा वा पुनःकर्जाको लिखत रजिष्ट्रेशनमा रजिष्ट्रेशन दस्तुर नलाग्ने ।
- (ख) कोषसँग गरिने कुनै किसिमको कारोबारको लिखतमा कोषलाई आय टिकट दस्तुर वा रजिष्ट्रेशन दस्तुर नलाग्ने ।

८१९. कोषको अधिकार : कोषलाई आफ्नो मौज्दात र सम्पत्तिको परिचालन तथा सामाजिक सुरक्षाको दायरा विस्तार गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको अधिकार हुनेछ :-

- (क) नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त विदेशी वा स्वदेशी संस्थाको ऋण पत्रमा लगानी गर्ने,
- (ख) प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित बैङ्कहरूको नगद प्रमाणपत्र (क्यास सर्तिफिकेट) मुद्दती डिपोजिटमा लगानी गर्ने,
- (ग) कोषले उपयुक्त ठहर्‍याएको प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित वित्तीय संस्थाहरूको नगद प्रमाणपत्र (क्यास सर्तिफिकेट) मुद्दती डिपोजिटमा उपयुक्त बैङ्क जमानत लिई लगानी गर्ने,
- (घ) नेपाल सरकारको जमानतमा कोषले तोकेको शर्त र ब्याजमा कुनै उद्योग धन्दा वा सङ्गठित संस्थालाई ऋण दिने,
- (ङ) बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको शेयरमा लगानी गर्ने,
तर त्यसरी शेयरमा लगानी गर्दा त्यस्तो बैङ्क वा वित्तीय संस्थाको निष्काशित पूँजीको पच्चीस प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्नु पर्नेछ ।
- (च) कोषले उपयुक्त ठहर्‍याएको क्षेत्रमा प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित बैङ्क वा वित्तीय संस्थाहरूसँग मिली सहवित्तीयकरणको आधारमा धितो विभाजन (पारिपासु) गर्ने गरी आपसमा भएको सम्भौता अनुसार संयुक्त रूपमा कर्जा दिने,
- (छ) कोषले उपयुक्त ठहर्‍याएको प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित कम्पनी वा सङ्गठित संस्थाले जारी गरेको डिबेन्चरमा लगानी गर्ने,
तर त्यसरी डिबेन्चरमा लगानी गर्दा त्यस्तो कम्पनी वा सङ्गठित संस्थाले जारी गरेको कुल डिबेन्चरको पच्चीस प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्नु पर्नेछ ।
- (ज) कोषले नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको स्वामित्व वा नियन्त्रणमा रहेको कुनै निकायद्वारा प्रवर्द्धित ऊर्जा उत्पादन र प्रसारण, कृषि विकास, पर्यटन र ठूला पूर्वाधार निर्माणको क्षेत्रमा शेयर लगानी गर्न सक्ने ।
- (झ) कोषले आफै वा अरु संस्थासँग मिली कर्मचारी र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिहरूको सहभागितामा सामूहिक लगानी योजना (म्युच्यल फण्ड) सञ्चालन गर्न कम्पनी वा संस्थाको स्थापना गर्ने,
- (ञ) कोषले कर्मचारी वा स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिको सहभागितामा सामूहिक लगानी योजना (म्युच्यल फण्ड) सञ्चालन गर्ने,

८ नवौं संशोधनद्वारा थप ।
८ नवौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (ट) कोषले आफैँ वा अरु संस्थाहरूसँग मिली आवास परियोजनाहरु सञ्चालन गरी घर घडेरी सोभै वा किस्ताबन्दीमा सञ्चयकर्तालाई बिक्री वितरण गर्ने वा बहालमा दिने,
- (ठ) कोषले आफैँ वा अरु संस्थाहरूसँग मिली विश्वविद्यालय, शिक्षण अस्पताल, मेडिकल कलेज लगायत शैक्षिक क्षेत्र, औषधी उत्पादन, ऊर्जा उत्पादन, पर्यटन, कृषि विकासमा सम्भाव्यता अध्ययन गरी लगानी गर्न सक्ने,
- (ड) कोषको स्वामित्वमा रहेका घर घडेरी बिक्री वितरण गर्ने वा आवास परियोजना सञ्चालन गर्न कम्पनी वा संस्थाको स्थापना र सञ्चालन गर्ने,
- (ढ) कोषको स्वामित्वमा रहेको जग्गामा भवनहरु निर्माण गरी बहालमा दिने,
- (ण) प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित बैङ्क वा वित्तीय संस्थाको जमानतमा शर्त र ब्याज तोकी प्रचलित कानून बमोजिम संस्थापित कम्पनी वा सङ्गठित संस्थालाई ऋण दिने,
- (त) कोषले उपयुक्त ठहर्‍याएको क्षेत्रमा पर्याप्त धितो वा जमानत लिई लगानी गर्ने,
- (थ) कोषको ऋण बाँकीमा कुनै संस्थाको जायजथा कोषलाई प्राप्त भएमा सो जायजथाको सदुपयोग गर्न कोष आफैँले वा अरु कुनै संस्थासँग मिली सो संस्थाको सञ्चालन गर्ने वा नयाँ संस्था संस्थापना गर्ने,
- (द) निवृत्तिभरण, स्वास्थ्य बीमा लगायतका सामाजिक सुरक्षाको तोकिएको क्षेत्रमा कोष आफैँले वा अन्य कुनै संस्थासँगको सहकार्यमा निवृत्तिभरण कोष, स्वास्थ्य बीमा, सामाजिक सुरक्षा कोष स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने,
- (ध) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले कोषबाट लिएको सापटी वा ऋण भाखाभित्र नबुझाएमा वा कोषले धितो वा जमानतमा कुनै लगानी गरेकोमा ऐन बमोजिम साँवा ब्याज असुली गर्ने र कोषमा रहेको सम्बन्धित व्यक्तिको सञ्चित रकम वा धितो सुरक्षणबाट असुली हुन नसकेमा त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थाको स्वामित्वमा रहेको अन्य चल अचल सम्पत्तिबाट असुली गर्ने,
- (न) समितिले तोकेको शर्तमा कर्मचारी वा स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिलाई सापटी दिने,
- (प) कोषको सुरक्षालाई ध्यानमा राखी नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई कर्मचारीको हितको कुनै काम गर्ने,
- (फ) कोषले कर्मचारी तथा स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिको अधिकतम लाभ तथा हित अभिवृद्धि हुने गरी सामाजिक सुरक्षा वा कल्याणकारी कार्य गर्ने,
- (ब) यस ऐन अन्तर्गत गर्नु पर्ने काम गर्दा परिआएको अरु सबै काम गर्ने ।

१९९क. **असुल उपर गर्ने** : (१) सञ्चयकर्ताको मासिक पारिश्रमिक रकमबाट कोषमा जम्मा गर्ने प्रयोजनको लागि कट्टा गरेको रकम र सो रकममा प्रचलित कानून बमोजिम थप हुने रकम समेत कोषमा जम्मा गरिदिनु पर्ने जिम्मेवारी रहेको कर्मचारीले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली बमोजिम कोषमा रकम जम्मा गर्न नपठाएको पाइएमा त्यस्तो कर्मचारीबाट कोषले सञ्चयकर्ताको कोषमा जम्मा हुनु पर्ने रकम र सो रकममा कोषबाट पाउने ब्याज समेतको हिसाब गरी हुन आउने एकमुष्ट रकम सम्बन्धित सञ्चयकर्ताको कोषको खातामा जम्मा गर्न कोषले अवधि तोकी सम्बन्धित कर्मचारीलाई आदेश दिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अवधिभित्र सम्बन्धित कर्मचारीले सञ्चयकर्ताको रकम कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

१ नवौँ संशोधनद्वारा थप ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको अवधिभित्र सञ्चयकर्ताको रकम कोषमा जम्मा नगरेमा यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कोषले त्यस्तो कर्मचारीको नाममा रहेको कोषको खाताको रकमबाट असूल उपर गरी सञ्चयकर्ताको खातामा जम्मा गरिदिनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम असूल गर्दा सञ्चयकर्ताको सम्पूर्ण रकम असूल उपर हुन नसकेमा कोषले त्यस्तो कर्मचारीको अन्य चल अचल सम्पत्तिबाट सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गरी सञ्चयकर्ताको खातामा जम्मा गरिदिनेछ ।

⊕१९ख. लगानी प्रवर्द्धन समिति : (१) कोषको रकम सुरक्षित तथा बढी प्रतिफल प्राप्त हुने क्षेत्रमा लगानी गर्नको निमित्त लागनी नीति निर्धारण गरी समितिमा सुझाव पेश गर्न कोषमा एउटा लगानी प्रवर्द्धन समिति रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका सदस्यहरू रहने छन् :-

(क) कोषको प्रशासक - अध्यक्ष

(ख) नेपाल सरकारको सेवामा कार्यरत अर्थ विज्ञहरूबाट
नेपाल सरकारले मनोनित गरेको एकजना - सदस्य

(ग) त्रिभुवन विश्वविद्यालय तथा सार्वजनिक वा निजी
क्षेत्रबाट लगानी प्रवर्द्धन क्षेत्रमा विशेष ज्ञान तथा
अनुभव भएका व्यक्तिहरूमध्ये नेपाल सरकारले
मनोनीत गरेको दुईजना - सदस्य

⌘(घ) समितिले तोकेको कोषको अधिकृत कर्मचारी
एकजना - सदस्य-सचिव

(३) उपदफा (२) बमोजिम मनोनीत सदस्यहरूको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यसरी मनोनीत भएको सदस्यहरूलाई नेपाल सरकारले जुनसुकै बखत हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

(५) लगानी प्रवर्द्धन समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूले लगानी प्रवर्द्धन समितिको बैठकमा माग लिए बापत पाउने बैठक भत्ता समितिले तोकिएदिए बमोजिम हुनेछ ।

(६) प्रशासकले आवश्यकताअनुसार लगानी प्रवर्द्धन समितिको बैठक बोलाउनेछ ।

⊕ छैठौँ संशोधनद्वारा थप ।

⌘ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

(७) लगानी प्रवर्द्धन समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कुराहरु लगानी प्रवर्द्धन समिति आफैले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

२०. निषेध गरिएका कामहरु : कोषले देहायका कामहरु गर्न निषेध गरिएकोछ :-

(क) समितिका कुनै संचालकलाई यो ऐन अन्तर्गत बनेका नियमहरु बमोजिम दिने लिने बाहेक र कोषको कामको निमित्त दैनिक तथा भ्रमण भत्ताको सिलसिलामा दिने पेशकी बाहेक कुनै धितो जमानत लिई वा नलिई कोषबाट सापटी दिन,

गुठीको जायजेथा शेष जमानत लिई ऋण दिन,

☑तर कोषको अन्य संचायकर्ता कर्मचारीहरुलाई दिए सरहको ऋण सापटी संचालकलाई दिन यस व्यवस्थाले कुनै बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(ख) # .....

× .....

परिच्छेद - ४

हिसाब किताब र त्यसको जाँच

◇२१. वार्षिक हिसाब: महालेखा परीक्षकले तोकिएको ढाँचा र तरीका अनुसार प्रत्येक साल तमाम भएको नै महिनाभित्र अध्यक्ष, कुनै संचालक वा प्रशासक र मुख्य अधिकृतको सही परेको र महालेखा परीक्षकले प्रमाणित गरेको वासलात र वार्षिक नाफा नोक्सानको विवरण कोषले नेपाल सरकारमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

*२२. वार्षिक प्रतिवेदन: प्रत्येक वर्ष साल तमाम भएको नौ महिना भित्र कोषले आफ्नो वर्षभरको कामकाज बारेको वार्षिक प्रतिवेदन नेपाल सरकारमा पेश गर्नेछ ।

*२३. कोषको लेखा र लेखापरीक्षण: (१) कोषको लेखा कोषको राय लिई नेपालको महालेखा परीक्षकले तोकिएको ढाँचामा राखिनेछ ।

(२) कोषको लेखापरीक्षण नेपालको महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

-
- ☑ आठौँ संशोधनद्वारा थप ।
छैटौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।
× नवौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।
◇ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
* तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(३) लेखापरीक्षण सकिए पछि देहायको कुरा खुलाइएको प्रतिवेदन एक प्रति कोषलाई र एक प्रति नेपाल सरकारलाई दिनु पर्नेछः-

- (क) कोषले तयार गरेको लाभ हानीको खातामा पार्नुपर्ने कुराहरू परेको छ, छैन र सो खाताले कोषको यथार्थ आर्थिक अवस्था व्यक्त गर्छ, गर्दैन,
- (ख) हिसाब यो ऐन बमोजिम नियमित छ, छैन र सोधनी गरिएका कुरामा सन्तोषजनक उत्तर पाएको छ, छैन ।

(४) लेखापरीक्षणको सिलसिलामा महालेखा परीक्षकले हेर्न चाहेको सबै लेखा सोधेको सबै जवाफ दिई सहयोग गर्नु कोषको प्रत्येक संचालक र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

२३क. लेखापरीक्षण समिति : (१) आर्थिक अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कायम गर्न कोषमा एक लेखापरीक्षण समिति रहने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको लेखापरीक्षण समितिको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-५

विविध

२४. अनुसन्धानको व्यवस्था: कर्मचारीहरूको आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउनको निमित्त कोषले अनुसन्धानको व्यवस्था गर्न सक्नेछ र यसरी अनुसन्धानबाट प्राप्त भएका तथ्याङ्कमा कोषले आफ्नो राय समावेश गरी नेपाल सरकारलाई प्रतिवेदन पेश गर्न सक्नेछ ।

२५. मुनाफा रकम विभिन्न कोषहरू खडा गरी जम्मा गर्न सकिने: (१) कोषले प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बाँकी रहन आएको मुनाफा रकमबाट तोकिए बमोजिमको रकम तोकिए बमोजिम जगेडा कोष, कल्याणकारी कोष, निवृत्तभरण कोष वा त्यस्तै किसिमका अन्य कोषहरू खडा गरी जम्मा गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खडा भएका कोषहरूमा जम्मा भएको मुनाफाको रकम खर्च गर्ने प्रक्रिया र त्यस्ता कोषहरू संचालन सम्बन्धी अन्य कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

☐ नवौं संशोधनद्वारा थप ।

* आठौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

२६. हानी नोक्सानी बारे अधिकारीहरूको बचाउ : कोषको प्रशासक, सहायक प्रशासक, संचालक, अधिकृत वा अरू कर्मचारीहरूले यो ऐन बमोजिम कामकाज गर्दा बेइमानी चिताएको वा जानी जानी बेहिसाब गरेको रहेनछ भने निजहरूको कामकाजबाट पर्न आएको कुनै हानी नोक्सानीको निमित्त निजहरू व्यक्तिगत तवरले जवाफदेही हुनेछैन ।
२७. विघटन: कुनै कारणबाट कोषलाई विघटन गर्नुपर्छ भन्ने समितिलाई लागेमा त्यसको कारण खुलाई समितिले नेपाल सरकारमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्छ त्यस्तो प्रतिवेदन परेपछि नेपाल सरकारले कोषको सबै दायित्व आफूले बहन गरी कोषलाई विघटन गर्न सक्नेछ । विघटन गर्ने तरिका नेपाल सरकारले तोकिएको बमोजिम हुनेछ ।
- *२८. कोषको संचालक, प्रशासक र अन्य कर्मचारी उपर प्रतिबन्ध : कोषको संचालक, प्रशासक तथा अन्य कर्मचारीहरूले कोषसंग ठेक्का पट्टा लिन वा त्यस्तो ठेक्का पट्टामा साभेदार हुन पाउने छैन ।

स्पष्टीकरण: देहायको अवस्थामा उपरोक्त पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू ठेक्का पट्टामा साभेदार भएको मानिनेछ:-

- (क) कोषसंग कुनै ठेक्का पट्टामा निजको आफ्नै तर्फबाट वा आफू मेनेजिड डाइरेक्टर वा एजेन्ट रहेको कम्पनीको तर्फबाट निजको नाम साभेदारको रूपमा सम्मिलित भएकोमा, वा
- (ख) कोषसंग हुने ठेक्का पट्टाको साभेदार भएको कुनै फर्म वा प्राईभेट लिमिटेड कम्पनीमा निज शेयर होल्डर भई राखेकोमा ।

२९. दण्ड सजाय: (१) यो ऐन अन्तर्गत कोषमा रहेको कुनै कागजातमा कसैले जानी जानी भ्रुष्टा व्यहोरा पारेमा वा जानी जानी पार्न लगाएमा सो व्यक्तिलाई २ वर्ष सम्म कदै वा रू. दुईहजार सम्म जरिवाना वा दुवै सजाय हुनेछ । र सो व्यक्तिको उक्त कामबाट कोषलाई हानी नोक्सानी हुन गएको रहेछ भने त्यसरी हानी नोक्सानी परेको रकम समेत निजबाट कोषलाई भराईनेछ ।

* तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
- तेस्रो संशोधनद्वारा थप ।

•(२) कोषको संचालक, प्रशासक वा अन्य कर्मचारीले दफा २८ विपरीत कोषसंग ठेक्का पट्टा लिएमा वा ठेक्का पट्टामा साभेदार भएमा निजलाई दुई वर्षसम्म कैद वा पाँचहजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय हुनेछ ।

(३) कुनै व्यक्तिले महालेखा परीक्षकबाट खटाइएको लेखा परीक्षकलाई निजको कामकाजमा बाधा विरोध गरेमा वा निजले कानून बमोजिम मागेको कागज पत्र र सूचना कुनै मनासिब कारणविना नदिएमा निजलाई रू. १००० एक हजारसम्म जरिवाना हुनेछ ।

†(४) सञ्चयकर्ताको रकम कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने जिम्मेवारी रहेको कर्मचारीले त्यस्तो रकम कोषमा जम्मा नगरेको पाइएमा त्यस्तो कर्मचारीलाई सञ्चयकर्ताको कोषमा जम्मा हुनुपर्ने रकम र सो रकममा कोषबाट पाउने ब्याज समेतको हिसाब गरी हुन आउने एकमुष्ट रकम बराबरको रकम जरिवाना हुनेछ ।

‡(५) कोषले सञ्चयकर्ताको रकम कोषमा जम्मा नगर्ने कर्मचारीलाई उपदफा (४) मा उल्लिखित जरिवानाका अतिरिक्त प्रचलित कानून बमोजिम विभागीय कारवाहीका लागि अख्तियारवाला समक्ष लेखी पठाउनेछ ।

‡२९क. कालो सूचीमा राख्ने सम्बन्धी व्यवस्था : (१) कोषसँग कुनै ठेक्का लिएको वा कुनै पनि किसिमको ठेक्कापट्टामा हिस्सेदार भएको वा कोषले लगानी गरेको वा कोषबाट ऋण लिएको कुनै व्यक्ति वा सङ्गठित संस्थाले कोषलाई कुनै हानि नोक्सानी पुऱ्याएमा वा कोषलाई तिर्न बुझाउन पर्ने बाँकी नबुझाएमा त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थालाई कोषले प्रचलित कानून बमोजिम कालो सूचीमा राख्नको लागि अधिकार प्राप्त निकायसमक्ष लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कोषबाट लेखी आएमा सम्बन्धित निकायले त्यस्तो व्यक्ति वा सङ्गठित संस्थालाई कालो सूचीमा राख्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम कालो सूचीमा राखिएको व्यक्ति वा संस्थालाई कोषले सो कालो सूचीबाट हटेको दुई वर्षसम्म कुनै ऋण दिने, ठेक्कापट्टा दिने वा हिस्सेदार बनाउने वा कुनै किसिमको लगानी गर्ने छैन ।

• तेस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
◇ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
‡ नवौँ संशोधनद्वारा थप ।
† न्याय प्रशासन सुधार (चौथो संशोधन) ऐन, २०४३ द्वारा खारेज ।

३०. नियमहरू बनाउने अधिकार: (१) यो ऐनको उद्देश्य पूरा गर्न समितिले नियमहरू बनाउन सक्नेछ । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत नभै ती नियमहरू लागू हुने छैनन् ।

(२) उपदफा (१) ले दिएको अधिकारको सर्वसामान्यतामा कुनै प्रतिकूल प्रभाव नपर्ने गरी खास गरेर देहायका सबै वा केही विषयहरूमा नियमहरू बनाउन सकिनेछ :-

- (क) समितिले गर्ने कामको तरिका र समितिको सभाको कार्यविधि बारे,
- (ख) समितिले प्रशासकलाई र प्रशासकले आफू मुनिका अधिकृत र अरू कर्मचारीहरूलाई अख्तियारी सुम्पने बारे,
- (ग) कोषका अधिकृत र अरू कर्मचारीहरूको नियुक्ति, प्रमोशन, सरुवा, बर्खासी, तलब, भत्ता, निवृत्तभरण, उपदान, बिदा, आचरण, अनुशासन समेत सेवाका शर्तहरू र गठन बारे,
- (घ) प्रचलित नेपाल कानूनको प्रतिकूल नपर्ने गरी कोष तर्फबाट गरिने पढा कबुलियत सम्बन्धी शर्तहरू बारे,
- (ङ) कोषको छाप बनाउने कार्यविधि बारे,
- (च) × .....
- (छ) परिचयपत्र हराएको, च्यातिएको वा अस्पष्ट हुने गरी धमिलिएको वा मेटिएकोमा कर्मचारीलाई नयाँ परिचयपत्र दिने बारे,
- (ज) कोषले लगानी गर्ने बारे, र
- (झ) साधारणतः कोषले यो ऐन अन्तर्गत गर्नु पर्ने सबै काम काजको सुव्यवस्था गर्ने बारे ।

✳३०क. विनियम बनाउने अधिकार: यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियम विपरीत नहुने गरी कोषले आवश्यक विनियमहरू बनाउन सक्नेछ ।

✳३०ख. बचाउ: भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कोषले आवास परियोजना संचालन गर्न प्राप्त गरेको जग्गाको सम्बन्धमा अधिकतम हदबन्दी लागू हुने छैन ।

× सातौँ संशोधनद्वारा भिकिएको ।

× पाँचौँ संशोधनद्वारा थप ।

३१. अरू नेपाल कानूनसँग बाभिएमा गर्ने: प्रचलित नेपाल कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमहरूमा लेखिएकोमा सोही बमोजिम र अरूमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुनेछ ।

३२. ० .....

नेपाल कानून आयोग

० नेपाल ऐनहरू संशोधन गर्ने, र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९ द्वारा भिकिएको ।

दृष्टव्यः

१. कर्मचारी सञ्चयकोष (चौथो संशोधन) ऐन, २०३० द्वारा मूल ऐनको अनुसूची खारेज भएको ।
२. नेपाल कानून (संशोधन) ऐन, २०२४ द्वारा रूपान्तर भएका शब्दहरू:-
  - (क) "अफिसर" को सट्टा "अधिकृत"
  - (ख) "पेन्सन" को सट्टा "निवृत्तभरण"
  - (ग) "गजेट" को सट्टा "राजपत्र"
३. केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ बमोजिम रूपान्तर भएका शब्दहरू:-
"श्री ५ को सरकार" भन्ने शब्दको सट्टा "नेपाल सरकार" ।